

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság

GYERMEKPROSTITÚCIÓ VISSZASZORÍTÁSA GYERMEKKERESKEDELEM

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 ÉS A VEKOP-7.5.1-
16-2016-00001 AZONOSÍTÓSZÁMÚ,
SZOCIÁLIS HUMÁN ERŐFORRÁS
FEJLESZTÉSE
KIEMELT PROJEKT

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

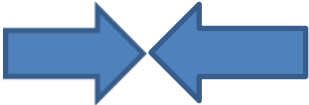
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. FEJEZET

2. BEVEZETÉS A PROSTITÚCIÓ, GYERMEKPROSTITÚCIÓ, EMBERKERESKEDELEM, GYERMEKKERESKEDELEM ÁLTALÁNOS JELLEMZŐIBE, JOGI HÁTTÉR ALAPJAI

BEVEZETŐ FOGALMAK

- Prostitúció fogalma, megítélése
- Prostitúcióval kapcsolatos attitűdök (egyéni, társadalmi, szabályozási)

munka alapvető emberi jogok rendszeres sérelme

- Jelen van-e Magyarországon a prostitúció (felnőttkor, gyermekkor)?
- A gyermekek prostitúcióba bevonása súlyos kizsákmányolás!
- Ki a gyermek?

GYERMEKKOR FOGALMA, ANNAK GYERMEKPROSTITÚCIÓ MEGÍTÉLÉSÉBEN VALÓ JELENTŐSÉGE

- **Mi a gyermekkor? Ki a gyermek?**
- Mi a cselekvőképeség? (Ptk. Meghatározások)
- Mi a gyermekkorú, fiatalkorú fogalma? (Btk.
- Büntethetőségi korhatár (12-14, 14-18, Btk.)
- Prostitúcióban érintett gyermek: mindig áldozat
- Törvények, melyekkel dolgozni fogunk: Alaptörvény, Btk. Ptk, Szabályértési törvény, Oktatási törvény, ENSZ Gyermekjogi Egyezménye

MÓDSZERTANI ANYAGOK

- **MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ – A gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer működtetése kapcsán a gyermek bántalmazásának felismerésére és megszüntetésére irányuló szektorsemleges egységes elvek és módszertan, Emberi Erőforrások Minisztériuma Gyermekvédelmi és Gyámügyi Főosztálya, Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya, Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Módszertani Főosztálya. 2014;**
- **Kovács Szilvia (2012): Módszertani segédlet a gyermekvédelemben élő gyerekekkel szembeni visszaélések eseteire – Felismerés és Jelzés”. Budapest Főváros Önkormányzatának Módszertani Gyermekvédelmi Szakszolgálat. Budapest, 2012;**
- **Betlen Anna, Pap Enikő (2012): Módszertani ajánlások a szexuális erőszak áldozataival foglalkozó szakemberek számára KERET Koalíció a szexuális erőszak ellen**
- **Betlen Anna, Matolcsi Andrea és Balogh Lídia (szerk.) (2010): Jog, jogvédelem, ellátás Szakmaközi együttműködés kiépítése Magyarországon a prostitúció és szexuális kizsákmányolás céljából folytatott emberkereskedelem leküzdése és az áldozatok segítése érdekében (Egy projekt eredményei), MONA - Magyarországi Női Alapítvány**
- **Kézikönyv a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtók számára a gyermekekkel szembeni rossz bánásmóddal kapcsolatos esetek ellátáshoz és kezeléséhez (2006). Módszertani Gyermekjóléti Szolgálatok Országos Egyesülete. Budapest, 2006**

GYERMEKPROSTITÚCIÓ SZÁMOKBAN

- A gyermekprostitúcióról tudomásunk van!

EU statisztikái az emberkereskedelemről

Btk. különböző tényállásainak statisztikái

Alapvető Jogok Biztosa (Ombudsman) 2011. évi és 2018. évi gyermekprostitúcióról szóló jelentésének adatai

- Látencia (10x szorzó)
- Feljelentési hajlandóság

GYERMEKEK ÉRINTETTSÉGE, A JELENSÉG KEZELÉSÉNEK ALAPJAI, ANOMÁLIÁI

Mit tudunk a gyermekek prostitúcióbeli érintettségét és az eljárást illetően?

- Gyermekek egyre nagyobb érintettsége (elsősorban lánygyermekek, de fiúgyermekek is érintettek).
- Nincs egységes protokoll vagy eljárásrend a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjainak.
- A rendőrség is találkozik a problémával.
- Léteznek módszertani anyagok, szakmaközi munkacsoportok.
- Amit tudunk: gyermekvédelem különböző szereplői, alap és szakellátás is találkozik prostitúcióban érintett gyermekkel.

PROSTITÚCIÓBAN VALÓ ÉRINTETTSÉG - ÉRTELMEZÉS/ KÉNYSZER VAGY NEM

- Ma Magyarországon a prostitúcióban érintett gyermek lehet áldozat is és szabálysértés elkövetője is.
- A Büntető Törvénykönyv szerint a kényszer és a fenyegetés büntethetőséget kizáró vagy korlátozó ok, a kényszert azonban fel kell tudniuk ismerni a potenciális áldozatokkal és elkövetőkkel találkozó igazságszolgáltatási rendszer tagjainak.
- Kényszer:
  - büntetőjogilag értelmezhető fenyegetettség
  - kényszerítő körülmények: gazdasági, társadalmi egyenlőtlenségek, hátrányos helyzet, társadalmi kirekesztettséget, kilátástalanság kiúttalanság, „készen kapott” szubkultúra

A SZABÁLYOZÁS ÁLTALÁNOS SZEMPONTJAI

- Prostitúció megítélése történetileg és földrajzilag is eltérő
- Társadalom szexualitással kapcsolatos attitűdjeinek megjelenése
- Tiltás – tűrés – megengedés
- Emberkereskedelem és a 18 éven aluliak prostitúciós tevékenységének kihasználása: **MINDEN ESETBEN BŰNCSELEKMÉNY!**

PROHIBICIONIZMUS

- Általános tiltás: nem áldozat, nem „munkavállaló”
  - prostituált bűnelkövetőnek minősül
- Probléma: áldozatok teljes illegalitásba kényszerülnek
- Prostitúált kiszolgáltatott a klienssel, hatóságokkal, prostitútorral szemben is

REGLEMENTÁCIÓ

- Prostitúció: szükséges rossz
- Keretek közé szorított prostitúció
- Lokalizálja a prostitúciót (pl.:bordély)
- Cél:
  - Közrend védelme
  - Közegészség védelme
  - Közbiztonság védelme
- Problémák:
  - Lakossági ellenállás
  - Szabályokat be nem tartó személyek, csoportok
  - Emberkereskedelem, kriminális aktivitás

ABOLICIONIZMUS

- Reglementáció kritikája: a prostitúció magánügynek tekintendő.
  - Támogatja a férfiak szabadosságát.
  - Rabszolgává teszi a nőket.
- Prostituált
  - Gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek áldozata.
- Probléma:
  - Megfelelő szociális ellátórendszer hiánya.

ÚJ SZABÁLYOZÁSI MODELLEK

- Korlátozott abolicionista
- Neoreglementáció
- Holland modell
- Svéd modell

KÖZPONTI KÉRDÉS

Szabad választás – felelős döntés

VAGY

Kiszolgáltatottság, kényszer

MAGYARORSZÁGI SZABÁLYOZÁS ALAPJAI

- Nemzetközi dokumentumok
- 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (Btk.)
- 2012. évi II. törvény (Szabstv.) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
- 1999. évi LXXV. törvény (Szbtv.) a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól

NEMZETKÖZI DOKUMENTUMOK

- ENSZ Egyezmény az emberkereskedelemről és prostitúció kihasználásról- 1950 –
- ENSZ Gyermekjogi Egyezménye – 1989 – Mo:1991
- Palermói Protokoll az emberkereskedelem megelőzéséről – 2000 – Mo:2006
- A gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és a gyermekpornográfiáról szóló, a Gyermek Jogairól szóló Egyezményhez fűzött Fakultatív Jegyzőkönyv – 2000, Mo:2009
- Lanzarote Egyezmény – 2007, Mo:2015

Az Európa Tanács egyezménye a gyermekek szexuális kizsákmányolása elleni, valamint a szexuális erőszak (bántalmazás) elleni védelméről

- Az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának iránymutatása a gyermekbarát igazságszolgáltatásról 1098. találkozó – 2010. november 17.
- 2011/92/EU irányelv - Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről
- 2011/36/EU irányelve - Az Európai Parlament és a Tanács irányelve az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről

FŐ JELLEMZŐK

- Gyermekkor 18 éves korig
- „Gyermekprostitúciónak minősül a gyermek szexuális tevékenységekben történő felhasználása, díjazás vagy más ellenszolgáltatás fejében” – ENSZ Gyermekjogi Egyezmény fakultatív jegyzőkönyv – 2000
- „Gyermek felhasználása szexuális cselekményekre, ahol pénzt, egyéb díjazást vagy ellenértéket adnak vagy ígérnek azért cserébe, hogy a gyermek szexuális tevékenységben vesz részt, függetlenül attól, hogy azt a gyermek vagy harmadik személy számára adják vagy ígérik” - 2011/92/EU irányelv
- Lanzarote Egyezmény: Az egyezmények a célja
  - a./ Megakadályozni és leküzdeni a gyermekek szexuális kizsákmányolását és szexuális erőszakot.
  - b./ A gyermekkorú áldozatok és jogaiknak védelme, akiket szexuálisan kihasználtak, vagy akivel szemben erőszakot követtek el.

Garantált legyen a szerződésben részes országok által az egyezmény rendelkezéseinek végrehajtása, az egyezmény egy ellenőrző mechanizmust foglal magába.

2011/36-os EU irányelv

- a gyermekek különösen kiszolgáltatott személyek
- sérelmükre elkövetett prostitúció emberkereskedelem
- beleegyezés lényegtelen, kényszerszerűen áldozatnak számítanak

MAGYARORSZÁGI SZABÁLYOZÁS

- 1950-1993 teljes tiltás – bűncselekmény
- 1993-tól szabálysértési tényállásként – tiltott kéjelgés
- Büntetőjogilag nem értékelhető a prostitúció, nem bűncselekmény.
- A prostitúcióhoz tapadó, ún. elősdi bűncselekmények üldözendők a büntetőjog eszközeivel. Az elősdi bűncselekmények főként: a prostitúció elősegítése, a kitartottság és a kerítés.

NEMI ÉLET SZABADSÁGA ÉS NEMI ERKÖLCS ELLENI BŰNCSLEKMÉNYEK

A fejezet tíz törvényi tényállást tartalmaz.

Közülük a nemi élet szabadságát, valójában a szexuális önrendelkezési jogot védi három, nevezetesen a szexuális kényszerítés-, erőszak- és visszaélés, kifejezetten a gyermekeket oltalmazza kettő – a gyermekprostitúció kihasználása és a gyermekpornográfia –; a nemi élettel összefüggő üzleti tevékenységet korlátozza három – a kerítés, a prostitúció elősegítése és a kitartottság –, míg közvetlenül a nemi erkölcsöt védelmezi kettő, jelesül a vérfertőzés és a szeméremsértés.

A gyermekek érdekének védelme, egészséges és kizsákmányolástól mentes szexuális, érzelmi, erkölcsi fejlődésének igénye azonban a fejezetben végig érvényesül, hiszen a kitartottság esetét leszámítva valamennyi tényállásban megjelenik a tizennyolcadik életévet be nem töltött személy sérelmére történő elkövetés – jellemzően minősített esetként – történő szankcionálása.

GYERMEKPROSTITÚCIÓ KIHASZNÁLÁSA

BÜNTETENDŐ:

Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személy prostitúciójából haszonszerzésre törekszik.- „A FUTTATÓ” - KERÍTÉS

Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személlyel való szexuális cselekményért ellenszolgáltatást nyújt. -”A KLIENS”- GYERMEKPROSTITÚCIÓ KIHASZNÁLÁSA

Aki részben vagy egészben tizennyolc éven aluli, prostitúciót folytató személlyel tartatja ki magát, „ A FUTTATÓ, MÁS HASZONSZERZŐ” - KITARTOTTSÁG

Aki olyan bordélyházat tart fenn, vezet, vagy olyan bordélyház működéséhez szolgáltat anyagi eszközöket, amelyben tizennyolcadik életévét be nem töltött személy folytat prostitúciót. „MADAM”- PROSTITÚCIÓ ELŐSEGÍTÉSE

Gyermekpornográfia

Büntetendő, aki

- tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt,
- megszerez vagy tart,
- készít, kínál, átad vagy hozzáférhetővé tesz,
- forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetve ilyen felvételt a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz, vagy ezekhez anyagi eszközöket szolgáltat.

PROSTITÚCIÓ MINT SZABÁLYSÉRTÉS - TILTOTT PROSTITÚCIÓ

- 1993-tól az üzletszerű kéjelgés már nem bűncselekmény, hanem szabálysértésként válik üldözendővé.
- Prostitúció a szabálysértési kódexben.
- Aki a külön törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján hozott önkormányzati rendeletben a szexuális szolgáltatással összefüggő korlátozást, illetve tilalmat megszegi, szabálysértést követ el.

(Tiltott övezet vagy egészségügyi kiskönyv hiánya, láthatósági mellény hiánya.)

ÁLDOZAT VAGY ELKÖVETŐ

- Szabálysértés 14-18 éves kor között
- Tiltott prostitúció szabálysértésként 14-18 éves kor között büntethető – (ellentmondás - büntetőjogilag áldozat)
- Pénzbüntetés, közérdekű munka, felfüggesztett szabálysértési elzárás, végrehajtandó szabálysértési elzárás

Támogató „következmény” – védelembe vétel, megelőző pártfogás

EMBERKERESKEDELEM

- Büntetendő: aki mást elad, megvásárol, elcserél, ellenszolgáltatásként átad vagy átvesz, illetve ezen cselekmény megvalósítása érdekében szállít, elszállásol, elrejt vagy másnak megszerez. Aki mást kizsákmányolás céljából elad, megvásárol, elcserél, átad, átvesz, toboroz, szállít, elszállásol, elrejt vagy másnak megszerez.
- A büntetés súlyosabb, ha a bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére követik el és különösen nagy tárgyi súlyú cselekménynek minősül, ha tizennegyedik életévét be nem töltött személy sérelmére követik el. Aki emberkereskedelemre irányuló előkészületet követ el, vétség miatt az is büntetendő.

2. Fejezet

**A gyermekprostitúció, gyermekkereskedelem
jellemzői a gyermekek bevonhatóságának,
bevonódásának szempontjából**

-Társadalmi háttér

-Pszichológiai jellemzők

Prostitúciós tevékenységbe való bevonódás okai

Gyermekek

- Diszfunkcionális család (inadekvát szerepek a családon belül; tabuk, bizalomhiány, ellentmondásos viszonyok jellemzők; a szülőkhöz való kötődés bizonytalan)
- Iskolázottság
- Relatív vagy abszolút depriváció
- Folyamatos fizikai vagy lelki abúzus, megerőszakolás

Szakellátási intézmények – intézményi teher

- Bekerülést megelőzően
- Ellátotti időszak alatt
- Szökés alatt
- Kikerülést követően

Gazdasági kényszer

- Szegénység
- Munkanélküliség

ÁLDOZATTÁ VÁLÁS A PROSTITÚCIÓS ÉRINTETTSÉGET MEGELŐZŐEN

- Családon belüli devianciák
- Elidegenedés
- Bántalmazás
  - Verbális
  - Fizikai
  - Szexuális
  - Közvetlen elszenvedő a gyermek/szemtanú
- Elhanyagolás
- Következmények
  - Énkép, önértékelés
  - Kielégítetlen érzelmi igények
  - Szökések

KÉNYSZERÍTÉS ÉS KÉNYSZERÍTŐ KÖRÜLMÉNYEK

- Kényszerítés
  - Család, családi kapcsolatok
  - Futtató ("loverboy")
    - Hamis ígéretetek
    - Kötődési igények kihasználása
    - kényszerítés
  - Kényszerítő körülmények
    - Makroszintű tényezők (pl. nemek közötti egyenlőtlenség)
    - Elhanyagolás, traumatikus élmények
    - Támogató háttér hiánya, sodródás
    - Iskolai lemorzsolódás, kudarcélmények
    - Deviancia felé sodró kortárs kapcsolatok

ÁLDOZATTÁ VÁLÁS A PROSTITÚCIÓS TEVÉKENYSÉGGEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN

- Jog: 18 éven aluli, prostitúcióban érintett személy:
MINDEN ESETBEN ÁLDOZAT!
- Szexuális kizsákmányolás
- Más bűncselekmények (bántalmazás, zsarolás, kényszerítés)

GYERMEKPROSTITÚCIÓ KÖVETKEZMÉNYEI

- Depresszió
- Suicidum
- PTSD
- Egyéb pszichológiai tünetek
  - Alacsony önértékelés
  - Énkép, testkép zavara
  - Szexuális problémák
  - Kötődési nehézségek
  - Partnerkapcsolatról alkotott téves reprezentációk

- A „szabad választás” tehát
  - az esetek nagy részében fizikai/érzelmi kényszerítés alatt történik,
  - a múlt traumatikus élményeinek, illetve azok következményeinek hatására születik
  - különböző szociális, társadalmi és egyéb körülmények kényszerei között születik.

PROSTITÚCIÓBA KERÜLÉS GYERMEKKORBAN

A bekerülés rizikófaktorai:

- szegénység (mélyszegénység),
  - szegregált környezet,
  - diszfunkcionális/deprivált családban való nevelkedés,
  - a nemi egyenlőtlenségek és a nők társadalmi helyzete,
  - gyermekkori bántalmazás,
  - szerhasználat,
  - gyermekvédelmi gondoskodás.
- **Nem a gyermekvédelmi rendszer tehető felelőssé a gyermekprostitúció létezéséért, ugyanakkor azonban vannak olyan hiátusai a jelenlegi ellátórendszernek, amelyek hozzájárulnak a veszélyeztetettség és/vagy az áldozattá válás fennmaradásához.**
  - **Bár az áldozatok köre viszonylag pontosan „behatárolható”, az ellátórendszer mégsem tudja „megtörni” a reprodukcióra ható folyamatokat.**

GYERMEKÁLDOZATOK, BÁNTALMAZÁS

Mindig áldozatok a gyermekek (bekerülés szándékától függetlenül).

Gyermekbántalmazás tényei (WHO,2016)

- Minden negyedik felnőtt gyermekkorában fizikai bántalmazást szenvedett el.
- Minden ötödik nőt és minden 13. férfit szexuálisan bántalmaztak gyermekkorában.
- A gyermekkori bántalmazás egész életen át tartó fizikai és mentális egészségbeli következményekkel jár, melynek társadalmi és foglalkoztatási mutatói lassítják az országok gazdasági és társadalmi fejlődését.
- A gyermekbántalmazás megelőzhető.
- A megelőzés multiszektorális megközelítést igényel.
- A hatékony prevenciós programok a szülőket támogatják és pozitív szülői készségeket tanítanak.
- A gyermekek és családok támogatása csökkenti a bántalmazás megismétlődésének kockázatát és csökkenti annak következményeit.

MI IS A BÁNTALMAZÁS?

- WHO meghatározás (1999)
- „*A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.*”

BÁNTALMAZÁS FORMÁI

- Fizikai bántalmazás (verés, a rugdosás, a leforrázás, a fojtogatás, mérgezés, a gyermek (csecsemő) megrázása)
  - Szexuális bántalmazás (kereskedelmi – pornográfia, prostitúció -és nem kereskedelmi jellegű – szexuális erőszak - visszaélés)
  - Érzelmi bántalmazás (nehéz felismerni, nagy látencia, titokban történik, szocializáció részévé válik. Fajtái: a megszegyenítés, a kritizálás, a gyermek értektelennek nevezése és ennek sugalmazása, a félelemben tartás, a büntetés vagy az azzal való fenyegetés és az elhanyagolás)
  - Elhanyagolás (gyermek egészségét veszélyeztető magatartás a szülő részéről)
- A gyermek nem feltétlenül közvetlen elszenvedő (hanem leggyakrabban az édesanya bántalmazásának tanúja)

A BÁNTALMAZÁS HATÁSA I.

- A bántalmazás kiszámíthatatlan.
- a szabályok folyamatosan változnak.
- A szülői hatalomgyakorlás önkényes.
- A gyermeknek meg kell tanulnia kivédeni a támadást, ráhangolódnak a bántalmazók lelkivilágára.
- Idegrendszerük folyamatos készenléti állapotban van (hiperarousal vagy résen levés) – fennmarad a veszély elhárítása után → a gyermek könnyen megriad, rosszul alszik, „folyamatos készenlétben van”, fiziológiai tünetek állandóak (magas vérnyomás és pulzus).
- Énvédő mechanizmus bekapcsol: mivel a valóságot nem tudja a gyermek megváltoztatni, ezért megváltoztatja a lelkében azt, eltitoklja, a tudata ketté válik (disszociáció) (hasonló ahhoz, mint amikor nagyon elmerülünk valamiben és nem halljuk meg azt sem, ha beszélnek hozzánk: „nem vagyunk ott”) vagy saját magát okolja, bűntudatot érez a gyermek, hogy nem tudja megakadályozni a bántalmazást.
- A bántalmazás megjelenik az álmokban (rémálmok) és ébrenlétben (flashbackek, emlékebevágások) is, és bármi életre hívhatja őket (hasonló szag, mozdulat, szín, stb.).
- A gyermek viselkedése változik, ennek tanúja a környezete, az iskola is. Nagyon visszahúzódó lesz, vagy pont az ellentettje, túlzott szexuális érdeklődés, depresszió, öngyilkossági gondolatok, evés, alvászavarok, a szerhasználat megjelenhet.

A BÁNTALMAZÁS HATÁSA II.

- A bántalmazott családok a társadalmon belül, és a családon belül is a gyermekek elszigetelődnek.
- A gyerekek megtanulják a felnőttekről, hogy kiszámíthatatlanok, nem számíthatnak védelemre, fájdalmat és dühöt éreznek az elhanyagolás miatt (nem feltétlenül a bántalmazás miatt).
- Megtanulják, hogy az addigi alvásidejük, saját idejük más felnőtt szexuális izgalmának felkeltésére, fenntartására szolgál.
- A gyermekekben megváltozik a saját testükhöz való viszonyuk és a szexualitáshoz való (későbbi) viszonyuk.
- Nem kérnek segítséget a gyerekek, nem tudják, hogy kiben bízhatnak és a büntudat mellett szégyent éreznek.

BETÖRÉS

- A gyermekek prostitúcióba való bekerülése a szerelem, biztonság, jó élet illúziójának megteremtésének ígérete által történik a futtók, vagy ún. „lover-boy”-ok által.
- Ezt szexuális és gyakran fizikai erőszak követi és pszichés trauma okozása (zsarolás, fenyegetés által).

PTSD KIALAKULÁSA

- A traumatizáció és a PTSD kialakulásának vagy fenntartásának (a korábbi bántalmazások folytatásaként) esélye nő.
- Megkülönböztetünk ATSD-t (akut stresszzavar) és PTSD-t (poszttraumás stressz zavart).
- A PTSD egy feltételrendszer (megállapításához szükséges tényezők listáját ld. dokumentumban külön).

KÖVETKEZMÉNY

- Külvilág: ítélkező az áldozattal szemben (függetlenül a korától).
(„A bántalmazást ők maguk akarták és provokálták ki.”)
- A traumatizáltság gyakran hosszú ideig tart, a környezet nem veszi észre és nem kap kezelést a túlélő gyermek.
- Megnyilvánulási formája a Stockholm szindróma (melyben az áldozat úgy érzi, hogy túlélése a bántalmazó kezében van, aki mégsem akarja őt megölni).

3. fejezet

A gyermekprostitúció és a gyermekvédelmi ellátórendszer kapcsolódásai, speciális jelenségek

FELÜLREPREZENTÁLTSAĞ OKAI

Nem a gyermekvédelmi rendszer tehető felelőssé a gyermekprostitúció létezéséért, ugyanakkor azonban vannak olyan hiátusai a jelenlegi ellátórendszernek, amelyek hozzájárulnak a veszélyeztetettség és/vagy az áldozattá válás fennmaradásához.

Bár az áldozatok köre viszonylag pontosan „behatárolható”, az ellátórendszer mégsem tudja „megtörni” a reprodukcióra ható folyamatokat.

Gyermekvédelem és a gyermekprostitúció közötti kapcsolat, a gyermekvédelmi ellátás érintettségének okai

- bekerülés okai
- sérülékenység
- eszköztelenség, tudatos eszközhasználat hiánya
- egységes protokollok hiánya
- szökések
- „tehetetlenség”

Szakellátási intézményekből történő szökések

- bekerülés előtt csavargás már létezett, így korábbi probléma ez a magatartás
- késői bekerülés
- kirekesztettség érzés
- a normaszegő életforma a hétköznapi rend
- az intézményi rend értelmezhetetlen, korábbi értékrendhez visszatérés a szökés
- új kamaszkori, életkori igényekre, szükségletekre nem ad releváns választ a szakellátás
- a csavargás önálló sodási törekvés
- gyermekvédelmi gondoskodásban a szökés gyakran disszociális tünet
- traumák, reaktív depressziós állapot okozhat rendszeres, kényszeres szökést is

A GYERMEKVÉDELMI RENDSZER NÉGY FŐ PILLÉRE

- a természetbeni és pénzbeli támogatások,
- a gyermekvédelem alapellátási tevékenysége,
- a szakellátás intézményrendszere, illetve
- a gyermekvédelmi gondoskodás hatósági intézkedései

AZ ÉSZLELŐ- ÉS JELZŐRENDSZER TAGJAI

- a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,
- b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók,
- c) a köznevelési intézmények,
- d) a rendőrség,
- e) az ügyészség,
- f) a bíróság,
- g) a pártfogó felügyelői szolgálat,
- h) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- i) a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- j) az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- k) a munkaügyi hatóság,
- l) a javítóintézet,
- m) a gyermekjogi képviselő.

JELZŐRENDSZERI KÖTELEZETTSÉGEK

- Ezen intézmények és személyek kötelesek
  - a) jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál,
  - b) hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.
- Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.
- A gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltató és a gyámhatóság a gyermek bántalmazása, elhanyagolása miatt jelzést vagy kezdeményezést tevő intézmény, személy adatait erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kezeli.

A JELZŐRENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK ÖSSZEHANGOLÁSA

A tevékenységek összehangolására, folyamatos működtetésre, együttműködésre alkalmat adó lehetőségek:

- szakmaközi megbeszélések,
- szakmai rendezvények és fórumok,
- közös képzések,
- esetmegbeszélések és esetkonferenciák,
- munkaértekezletek,
- éves szakmai tanácskozás,
- helyi média, lakossági fórumok, közmeghallgatások.

JELZŐRENDSZER SPECIALITÁSA

AGYERMEKKERESKEDELEMBEN, PROSTITÚCIÓBAN

- A gyermekprostitúció mögöttes okai között társadalmi problémákat találhatunk, így a hatékony fellépés szakmapolitikai akaratot, összehangolt állami és ehhez kapcsolódó civil cselekvést kíván, megfelelő források biztosításával.
- A gyermekprostitúció, emberkereskedelem elleni küzdelem a különböző, a problémakörben érintett intézmények szervezett és folyamatos együttműködését igényli.
- A probléma körben nagyfokú a látencia, nehezebb a felismerhetőség.
- A szakemberek kezelési stratégiái a más jellegű veszélyeztetettségi jelenségekhez képest kevésbé sztereotizáltak.
- A gyermekprostitúció, mint veszélyeztetettség bizonyosan több mögöttes hátrányt és veszélyforrást takar.

A GYERMEKPROSTITÚCIÓRA/EMBERKERESKEDELEMRE IRÁNYULÓ MAGYARORSZÁGI MEGELŐZÉSI RENDSZER ERŐSSÉGEI I.

Jogszábaíyi alapok:

- a hatályos jogszábaíyok a nemzetközi egyezményekben megtalálható szakmai alapvetések mentén alakultak,
- a hatályos jogszábaíyokban a vonatkozó rendelkezések az elmúlt években differenciálódtak,
- a hatályos jogszábaíyokban a cselekmények különös súlyát értékelik,
- jogszábaíyban rögzítettek a jelzőrendszeri feladatok, felelősségek.

A GYERMEKPROSTITÚCIÓRA/EMBERKERESKEDELEMRE IRÁNYULÓ MAGYARORSZÁGI MEGELŐZÉSI RENDSZER ERŐSSÉGEI II.

Intézményi alapok:

- a kiépült család- és gyermekjóléti intézményi hálózat, a differenciált gyermekvédelmi rendszer.
- a kiépült igazságszolgáltatási rendszer (ügyészség, bíróság),
- a kiépült rendvédelem (BM, rendőrség),
- a kiépült pártfogói rendszer,
- a kiépült áldozatsegítési rendszer,
- a bűnmegelőzési rendszer (Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia).

A GYERMEKPROSTITÚCIÓRA/EMBERKERESKEDELEMRE IRÁNYULÓ MAGYARORSZÁGI MEGELŐZÉSI RENDSZER ERŐSSÉGEI III.

Szakmai alapok:

- készültek kutatások, vizsgálatok, tanulmányok,
- léteznek olyan projektek, modell kísérletek, amelyek a prevenciós munkában jó gyakorlatként értékelhetők,
- működnek olyan állami, civil és egyházi szervezetek, amelyek tevékenysége célzottan a gyermekprostitúcióra és az emberkereskedelemre irányuló prevenciót tartja elsődleges tevékenységének, illetve a tevékenységi köre kiemelt részét ez képezi.

A GYERMEKPROSTITÚCIÓRA/ EMBERKERESKEDELEMRE IRÁNYULÓ MEGELŐZÉSI RENDSZER GYENGESÉGEI

I.

- Hiányos ismeretek (kutatások, felmérések, tanulmányok) a probléma magyarországi megnyilvánulásáról, a magyar áldozatok külföldi megjelenéséről, az érintettek számáról.
- Kevés átfogó ismeret a látenciáról, az áldozattá válás gyakoriságáról, jellegéről.
- Alacsony a vonatkozó bűncselekmények felderítési hatékonysága.
- Kevés az ismeret a kisebbségek áldozattá válásának kockázatáról, figyelemmel a kisebbségi problémákra.
- A vonatkozó egyezmények, jogszabályok intézményrendszere(ke)n belüli ismeretének hiánya.
- A vonatkozó, elérhető hazai és külföldi szakirodalom intézményrendszere(ke)n belüli ismeretének hiánya.

- Az intézményrendszere(ke)n belüli, illetve az intézményrendszerek közötti információáramlás nem elég hatékony, a probléma kezelésére nincs egységes szakmai protokoll.
- A problémára irányuló, célzott források hiányoznak.
- Az áldozatok számára nem állnak rendelkezésre kellő számban speciális szolgáltatások, a meglévő szolgáltatási rendszer alacsony intenzitású és nem kellően differenciált.

A GYERMEKPROSTITÚCIÓRA/ EMBERKERESKEDELEMRE IRÁNYULÓ MEGELŐZÉSI RENDSZER GYENGESÉGEI

III

- Az áldozatok számára nem állnak rendelkezésre kellő számban és minőségben speciális programok, illetve a működő programok nem elérhetőek folyamatosan.
- Az elkövetők (áldozatból elkövetővé váltak) számára nem állnak rendelkezésre kellő számban és minőségben speciális programok, illetve a működő programok nem elérhetőek folyamatosan.
- A büntetések végrehajtásában nem érvényesül megfelelően, célzottan a problémára fókuszált bűnisméltés megelőzési szempontjainak érvényesülése.
- A jelzőrendszeri tagok között nem alakult ki a problémakörre fókuszált folyamatos egyeztetés és együttműködés.
- A problémakörben érintett állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek nem kellően erős felelőssége a jelenség értékelésben, a megelőzésben és visszaszorításban, nem rendelkeznek indokolt mértékű eszközrendszerrel.

A JELZŐRENDSZEREN BELÜLI SPECIÁLIS MUNKACSOPORTOK LÉTREHOZÁSA ERŐSÉGGEK I

- A problémakörben érintett kormányzati, állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek körében a hatékony, célzott együttműködés regionális/helyi szinten való megvalósulása.
- A közös szükségleteket felismerteti az érintettek körében, probléma tudatosítása.
- Közös nyelv és közös vízió kialakítása és cselekvésbe fordítása az adott problémakörrel, kérdéssel kapcsolatban.
- Kormányzati, állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek országos szintű együttműködésének erősítése.
- A problémakörben érintett kormányzati, állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek által megfogalmazott ajánlások, cselekvési tervek a helyi szinten történő érvényesítése.

A JELZŐRENDSZEREN BELÜLI SPECIÁLIS MUNKACSOPORTOK LÉTREHOZÁSA ERŐSSÉGEK II

- Ajánlások tétele jogszabályi változásokra.
- Ajánlások tétele intézményi együttműködésekre.
- A vonatkozó probléma felszámolására irányuló célkitűzések monitorozásra, megvalósítása, visszacsatolás az eredményekről, a megtett erőfeszítések elégtelenségéről, sikertelenségéről, a reflektív kontroll működtetése.
- Probléma-leltár készítése, a közös szükségletek felismerése az érintettek körében.
- Konkrét regionális/helyi szintű gyakorlatok kialakítása.
- Ajánlások tétele ellátási formák létrehozására.
- A közvélemény aktivizálása, pozitív irányú befolyásolása a probléma prevenciós céljai érdekében.

A JELZŐRENDSZEREN BELÜLI SPECIÁLIS MUNKACSOPORTOK LÉTREHOZÁSA EGYÜTTMŰKÖDÉSI VESZÉLYEI LEHETNEK I.

- A szakmai szándékoktól és elvárásoktól eltér a gyakorlati megvalósítás.
- Egyes szervezetek elégtelen elköteleződése diszfunkcionális hatást gyakorolhat.
- A szükséges források hiányoznak.
- Az elvárások nem igazodnak a realitásokhoz.
- Elmarad az együttműködési rendszer intézményesülése.
- A társágazatok eltérő szervezeti kultúrája és partikuláris érdekei felülírhatják a közös prevenciós célokat.
- Nincsenek konkrétumok az együttműködésben, a működés adminisztrációs folyamattá válik.
- Nem a megfelelő szereplők vannak jelen az együttműködésben vagy túl sok szereplő túl bonyolulttá teszi a folyamatot.

AJELZŐRENDSZEREN BELÜLI SPECIÁLIS MUNKACSOPORTOK LÉTREHOZÁSA EGYÜTTMŰKÖDÉSI VESZÉLYEI LEHETNEK I.

- Az együttműködésben nem érvényesül szükség szerint az anonimitás, a titoktartási kötelezettség, az információk biztonságos kezelése.
- Maga a munkacsoport megalakítása marad a cél, a tagok nem lépnek tovább az együttműködésben.
- Csak elméleti munkát végez, de nem tudja átültetni a napi ügyek megvalósításába.
- Csak egyedi ügyek megoldási fórumává válik, de nem épít módszertant és stratégiát.
- Nem tudja generálni az ellátó hálózat működésében a specialitások megjelenését.

JAVASOLT RÉSZTVEVŐK, ÁLLANDÓ MEGHÍVOTTAK

- gyermekjóléti alapellátási intézmények
- gyermekvédelmi szakellátási intézmények (kiemelten TEGYESZ, speciális gyermekotthonok, központi speciális gyermekotthonok, javítóintézetek)
- kormányhivatalok járási gyámhivatalai
- a megyei (fővárosi) rendőrkapitányság bűnmegelőzéssel foglalkozó szakembere, közrendvédelemmel foglalkozó szakembere
- a megyei (fővárosi) rendőrkapitányság bűnüldözéssel foglalkozó szakembere
- emberkereskedelem, párkapcsolati erőszak prevenciójában dolgozó szervezetek, egyházak
- emberi jogi, esélyegyenlőségi területen tevékenykedő szervezetek, egyházak
- alacsonyküszöbű, ártalomcsökkentő programok, prostituáltak körében utcai szociális munkát végző szolgáltatások
- védett házakat működtető szervezetek, egyházak
- egészségügyi szervezet, kormányhivatalok népegészségügyi szolgálata
- igazságszolgáltatási szervezetek
- pártfogás szervezetei,
- áldozatsegítés szervezetei
- felsőoktatás

FELADATOK I.

- A szakterületi irányítás által kitűzött célokat közvetíti,
- kapcsolódik az országos programokhoz,
- országos hálózatként tapasztalatcserét biztosít,
- helyzetértékelést végez, segít a probléma nagyságrendjének felmérésében,
- feltérképezi a szükséges feladatokat,
- tájékoztatást ad a helyi problémákról, megoldásokról,
- helyi stratégiát dolgoz ki,
- javaslatokat fogalmaz meg a szakterületi irányítás számára,
- visszacsatolást végez a helyi és országos szintekhez,
- segít a helyi erőforrások mozgósításában,
- összehangolja a helyi szereplők tevékenységét,
- a közös szükségleteket felismerteti az érintettek körében,
- biztosítja az információáramlást, az információszolgáltatást,

FELADATOK II.

- segít megismerni és használni máshol bevált hazai és külföldi módszereket,
- egységes szakmai és módszertani szemléletmódot alakít ki,
- konkrét regionális/helyi szintű gyakorlatokat alakít ki,
- jó gyakorlatokat, programokat gyűjt össze, publikál,
- konkrét ügyekben tanácsadási lehetőséget biztosít,
- konkrét ügyek megoldására erőforrást mozgósít, összefog,
- nemzetközi ügyekben összekötő szerepet tölt be,
- részt vesz a szakemberek képzésében,
- szupervízori jellegű segítséget nyújt a problémakörben dolgozó szakemberek számára,
- generálja helyi szinten az ellátó rendszer bővülését vagy a meglévő ellátó rendszerben a speciális feladatok kialakítását (pl.: pszichológia, jogi támogatás, ellátás, stb.).

A GYERMEKPROSTITÚCIÓVAL ÖSSZEFÜGGÉST MUTATÓ „KÍSÉRŐ” ÁRTALMAK - SZERHASZNÁLAT

Az, hogy a szerhasználat a prostitúció oka vagy következménye, esetfüggő. A prostitúcióban érintettek többsége egy, vagy több kábítószer használ, és a szer által okozott függés következtében a prostitúcióból való amúgy is nehéz kilépés lehetetlenné válik, főleg, ha gyermekekről beszélünk. Sajnálatos fejlemény, hogy a mindennapi szörnyűségek elviseléséhez a legtöbb prostituált élvezeti szereket fogyaszt. (...) Minderre azért van szükség, hogy képesek legyenek arra, hogy a futtatók, a kliensek, és a hatóság által gyakorolt erőszakot eltűrjék, és egyáltalán, a napi munkavégzéssel járó borzalmakat elviselni tudják.

- A szerhasználat és a prostitúció következtében a nőgyógyászati és nemi úton terjedő betegségek, valamint a tbc, hepatitis B és C, HIV és a mentális betegségek kockázata fokozott.
medencegyulladás, méhgyulladás, fehérfolyás, hüvelygyulladás és irritáció, hüvelyi vérzés, méhnyakrák, fizikai sérülések, például vágások, zúzódások, horzsolások, mozgásszervi sérülések

- A prostitúcióban érintett gyermekek veszélyeztetettségének vizsgálata rámutatott arra, hogy a környezet és a család kriminalizációja és szerhasználata hatással van a gyermek fokozott veszélyeztetettségére. A gyermekek kriminális cselekményekben való részvétele közvetve vagy közvetlenül kíséri életüket kora gyermekkoruktól kezdve.

A GYERMEKPROSTITÚCIÓVAL ÖSSZEFÜGGÉST MUTATÓ „KÍSÉRŐ” ÁRTALMAK –MÁSODLAGOS VIKTIMIZÁCIÓ

Másodlagos viktimizáció: Valaki ismételten áldozattá válik egy esetleges hatósági (rendőrségi, bírósági) eljárás során akkor, amikor újra és újra fel kell idéznie a traumatikus élményeket, amelyek őt érték. Felidézni, többször elismételni a múltbeli bántalmazásokat, szexuális együttléteket (amelyek mind a szexuális kizsákmányolás egy-egy esetének tekintendők), ezzel kapcsolatban idegen személyek (nyomozók, ügyvédek, ügyészek, bírák...) kérdéseire válaszolni, sokszor ismerősök (rokonok) előtt, az eljárás során többször találkozni az elkövetőkkel – mindez komoly pszichés megterhelést jelent a korábban áldozattá vált gyerekek számára, amivel kapcsolatban a hatóságok nem tudnak valódi segítséget nyújtani.

4. Fejezet

A segítségnyújtás intézményes lehetőségei

INTÉZMÉNYEK I

- **Áldozatsegítő Szolgálat**
- **Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT)**
www.bantalmazas.hu
  - **Névtelen Utak Alapítvány**, www.nevtelenutak.com
- **Eszter Ambulancia (segítség szexuális erőszak áldozatainak)**
www.eszteralapitvany.hu
- **Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület**, www.fehergyuru.eu
- **Patent Egyesület jogsegélyszolgálat**, www.patent.org.hu

INTÉZMÉNYEK II.

- **KERET Koalíció segélyvonal, www.keretkoalicio.hu**
- **Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvány, www.ke-vonal.hu**
- **NANE Egyesület, www.nane.hu**
- **Kék Pont Alapítvány, www.kekpont.hu**
- **ERGO – Európai Regionális Szervezet, www.ergo-net.hu**
- **Baptista Szeretetszolgálat- www.baptistasegely.hu**
- **Barnahus<https://barnahus.hu/>**

6. FEJEZET

A SEGÍTSÉGNYÚJTÁS INTÉZMÉNYI LEHETŐSÉGEI A GYERMEKVÉDELEMBEN DELEMBEN

SPECIÁLIS ELLÁTÁS

Speciális ellátást kell biztosítani:

- a súlyos személyiségfejlődési, érzelmi élet- és impulzuskontroll-zavarokkal küzdő, illetve súlyos pszichotikus vagy neurotikus tüneteket mutató gyermek (a továbbiakban együtt: súlyos pszichés tüneteket mutató gyermek),
- a súlyos magatartási és beilleszkedési zavarokat vagy súlyos antiszociális viselkedésformákat tanúsító gyermek (a továbbiakban együtt: súlyos disszociális tüneteket mutató gyermek),
- az alkohol, drog és egyéb pszichoaktív szert használó gyermek (a továbbiakban: pszichoaktív szert használó gyermek) számára.
- A különleges és speciális ellátást együttesen kell biztosítani a különleges és speciális szükségletet egyidejűleg mutató gyermek (a továbbiakban: kettős szükségletű gyermek) számára.

KÖZPONTI SPECIÁLIS GYERMEKOTTHON

- Súlyos neurotikus, pszichotikus állapot,
- súlyos erőszakos cselekmények elkövetése,
- pszichoaktív szerek használata,
- kettős szükséglet.

SPECIÁLIS INTÉZMÉNYI ELLÁTÁS ALAPJAI

Mit lehet tenni? – Milyenek legyenek az intézmények?

- strukturált terápiás hatású szakmai programmal rendelkező
- ezen belül speciális programokkal rendelkező
- differenciált, terápiás hatású, célzott szolgáltatásokat nyújtó,
- korrekciós kapcsolatokat biztosító
- felzárkóztató, önálló életre felkészítő, személyességet biztosító közösségekre,
- szilárd értékrendszert közvetítő
- élményeket nyújtó
- az egyes intézményeknek a problémákra és a korosztály igényeire fókuszáló szolgáltatásprofilú

SEGÍTŐ REAKCIÓI

Ami a megfelelő reagálást segíti – a segítő reakció

Alapelv:.. Higgy neki és támogasd őt feltétel nélkül!

Biztosítsd arról, hogy *megérted*, és hogy *számíthat rád*.

Ne reagálj *szélsőségesen*, ne fenyegezd az elkövetőt.

A gyermeknek *nyugodt* és *biztonságot nyújtó* védelmezőre van szüksége.

Ne vádold a gyermeket, *ne ijesztgesd* az esetleges félelmetes következményekkel se.

A gyermeket mindenekelőtt meg kell nyugtatnod
biztosítanod kell a támogatásodról

Ne áraszd el a gyermeket, ne „fojtogasd” saját érzéseiddel

Ha egyértelmű, hogy erőszak vagy visszaélés történt, tegyél feljelentést és fordulj szakemberhez, akitől a gyermek további segítséget kaphat

Tartsd tiszteletben a gyermek intimitását. Ne beszélj sokaknak arról, ami vele történt, ne hagyd, hogy mások kérdezzessék, ne beszélj másokkal a történetekről a gyermek előtt.

A GYERMEKBARÁT IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Az Európa Tanács 2010-es irányelve – megerősítve a korábbi egyezmények alapvetéseit – a gyermekbarát igazságszolgáltatást úgy definiálja, hogy az „egy olyan igazságszolgáltatási rendszert jelent, amely garantálja, tiszteletben tartja és hatékonyan érvényre juttatja valamennyi gyermeki jogot az elérhető legmagasabb színvonalon, az alapelvek szem előtt tartásával és a gyermek fejlettségének, érettségi fokának és az ügy körülményeinek figyelembevételével. Így a gyermekbarát igazságszolgáltatás jellemzői, különösen az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés, a gyermek életkorának megfelelő, gyors, az emberi méltóságot tiszteletben tartó, a gyermeki jogokat elismerő és figyelembe vevő rendszer, melyben érvényre jut a gyermek joga az eljárásban való részvételre, az eljárás megértésére, a magán- és családi életének tiszteletben tartására és a méltóságára

A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD MEGÁLLAPÍTÁSA ÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

Külön döntés nélkül különleges bánásmódot igénylő személynek minősül:

- a) a tizennyolcadik életévét be nem töltött személy,
- b) a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvényben meghatározott fogyatékos személy, és az is, aki ilyennek minősülhet, valamint
- c) a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény sértettje.

A gyermekmeghallgató szoba alkalmazása I.

Ha a büntetőeljárás során megalapozottan feltehető, hogy a gyermekkorú tárgyaláson történő kihallgatása fejlődését károsan befolyásolná, a nyomozó hatóság - gyermekmeghallgató szoba egyidejű rendelkezésre bocsátásával - a gyermekkorú nyomozási bíró általi kihallgatását kezdeményezi az ügyésznél. A gyermekmeghallgató szoba használata kötelező a büntetőeljárás során (minden bűncselekmény típus esetében) a 14. életévét meg nem haladott személy kihallgatása során, ha a nyomozási bíró a gyermekkorú személy általa történő meghallgatására irányuló ügyészi indítványt elutasítja.

A gyermekmeghallgató szoba alkalmazása II.

Kötelező használni a gyermek meghallgató szobát:

- a fiatalkorú sértett tanúként történő kihallgatása során akkor, ha a sérelmére elkövetett bűncselekmény természetére tekintettel megalapozottan feltehető, hogy az olyan mértékben érintette testi, értelmi, erkölcsi, érzelmi fejlődését vagy
- állapotát, hogy kihallgatását a lehető legkíméletesebb módon kell végrehajtani.
- Továbbá a fiatalkorú tanúként történő kihallgatása során, ha a tanú fokozott kímélete a bűncselekmény természetére figyelemmel indokolt,
- valamint a fiatalkorú elkövető kihallgatásakor, ha megalapozottan feltehető, hogy a bűncselekménnyel összefüggésben más bűncselekmény áldozatává vált.
- **Ajánlott** használni a gyermekmeghallgató szobát általában minden fiatalkorú tanú kihallgatása során, valamint minden fiatalkorú elkövető kihallgatása esetén.

JÓ GYAKORLATOK BEVEZETÉSE

- Milyen programok zajlanak már jelenleg az intézményben, ezekhez az új program hogyan illeszkedik, illetve hogyan illeszkedik az intézmény szakmai programjához?
- Mire van igény?
- Mire van kapacitás?
- Mire van forrás?

JÓ GYAKORLAT ELŐKÉSZÍTÉSE

- A programot szervezheti belső és külső munkatárs is. Mindkét esetben fontos, hogy meg kell győződni arról, hogy a programot vezető kompetens, megfelelő tapasztalatokkal rendelkezik (referenciák).
- A program kiválasztásához és intézményi adaptációjához fontos a program előzetes megismerése az intézmény vezetői, illetve az ezért felelős munkatársai által (pl.: pszichológus, fejlesztő pedagógus, terapeuta, a programhoz kapcsolható csoportnevelő stb.).
- Amennyiben nincs kiválasztás, hanem a programok ad hoc módon kerülnek bevezetésre, akkor lehetséges, hogy nem az intézmény szakmai tevékenységéhez illeszkednek, hogy egy időben túl sok, azonos célokért, azonos módszerekkel dolgozó program működik párhuzamosan ugyanarra a célcsoportra vonatkozóan, így azok kiolthatják egymást.

JÓ GYAKORLATOK BEVEZETÉSE

- A program bevezetésének megtervezése alapvetően szükséges, mely a vezetők, illetve az ezért felelős munkatársak feladata. Ha nincs pontos tervezés a program bevezetésében és működési feltételeinek kialakításában, az a program hatékony megvalósulását, elfogadottságát, intézményesülését akadályozhatja.
- A programokat az intézmény szakmai profiljához, az ellátottak jellemzőihez igazítva kell megtervezni, szükség szerinti mértékben és módon adaptálni. Ha nincs adaptáció, az a program hatékony megvalósulását, elfogadottságát, intézményesülését akadályozhatja.
- A programot lehetőség szerint minden szakmai munkakörű munkatársnak meg kell ismernie (beleértve a gyermekfelügyelőket, gyermekvédelmi asszisztenseket is), akkor is, ha ő közvetlenül nem vesz részt a programban. Egy adott intézményen belül akkor is fontos, hogy ismerjék meg a munkatársak a programot, ha az adott esetben közvetlenül az ő csoportjában lévő gyermeket nem is érinti.

JÓ GYAKORLATOK BEVEZETÉSE

- A program intézményben történő bevezetése előtt fontos, hogy a munkatársak értsék, hogy az miről szól, miért pozitív a megjelenése, milyen feltételek kellenek hozzá, milyen hatással lehet a gyermekekre, hogyan érintheti ez az ő munkájukat.
- Fontos, hogy a bevezetésre kerülő program szervezetten legyen előkészítve, pontosan meg legyen határozva az, hogy ki vesz részt rajta és ki nem vesz részt rajta, a programok zárt, vagy nyitott csoportként működnek, stb.. A programok hány alkalommal, milyen időtartamban kerülnek megrendezésre. Milyen eszközök szükségesek a program bevezetéséhez és fenntartásához. Fontos, hogy a programok megvalósításához megfelelő tárgyi eszközök álljanak rendelkezésre.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE